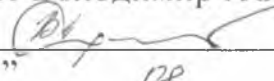


МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ


“ 31 ” _____ 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ»

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____
(код і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 223 «Медсестринство» _____
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь _____ фаховий молодший бакалавр _____
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання _____ 2 (на основі повної загальної середньої освіти) _____

Форма навчання _____ денна _____
денна, заочна, дистанційна

Кафедра _____ гігієни та екології _____
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри гігієни та екології «26» серпня 2023 року (протокол №1)

Завідувач кафедри гігієни та екології,
професор



Леонід ВЛАСИК

Схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії з природничо-наукових дисциплін
«29» серпня 2023 року (протокол №1)

Голова предметної (циклової) комісії
з природничо-наукових дисциплін



Катерина КУПЧАНКО

Чернівці – 2023

ЖА-

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	гігієни та екології
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Кметь Т.І., доктор мед.наук, професор закладу вищої освіти кафедри гігієни та екології, Кметь О.Г., к.мед.наук, доцент закладу вищої освіти кафедри фармакології, викладач фахового коледжу БДМУ
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/hygiene/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/hygiene/
E-mail	hygiene@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	(0372) 57-09-77

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	12
Семінарські заняття	14
Практичні заняття	16
Самостійна робота	48
Вид заключного контролю	Підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Професійна підготовка спеціалістів не може бути якісною і ефективною без глибокого вивчення профілактичних дисциплін – гігієни і санітарії, екології та епідеміології.

Медична освіта повинна сприяти формуванню у молодого спеціаліста не лише клінічного, а в першу чергу профілактичного, тобто гігієнічного мислення, розуміння ролі чинників навколишнього середовища та соціальних умов життя у виникненні порушень стану здоров'я та захворювань, обґрунтованих профілактичних заходів.

Медичне обслуговування організованих колективів та поява нових форм медичного обслуговування населення обумовлюють нагальну потребу в глибокому володінні знаннями гігієни, первинної, вторинної та третинної профілактики захворювань, досягти яких можна лише придбанням умінь і навичок в гігієнічних дослідженнях, у зв'язку з чим великого значення набувають практичні навички з гігієни.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-procesu-u-vidnu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscipliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контроль без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
	Безпека життєдіяльності

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Мета** навчальної дисципліни «Основи екології та профілактичної медицини» полягає в тому, щоб озброїти майбутню медичну сестру знаннями з питань профілактики захворювань інфекційної та неінфекційної етіології, вмінням використовувати фактори навколишнього середовища та досягнення науково-технічного прогресу в оздоровчих цілях.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Основи екології та профілактичної медицини» є формування сучасного спеціаліста з активною громадянською позицією, виховання почуття відповідальності за збереження природних ресурсів, закладення теоретичних основ гігієни та екології, як наук (термінологія, закони, методи, принципи гігієнічного нормування, нормативно-методичне забезпечення застосування профілактичних заходів) та відпрацювання практичних навичок щодо: профілактики захворювань інфекційного та неінфекційного походження у відповідності до основ чинного законодавства України; використання сприятливих оздоровчих факторів навколишнього середовища для зміцнення здоров'я людини, загартування організму тощо.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- **інтегральна**: здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
- **загальні**:
 - ЗК 2** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
 - ЗК 4** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - ЗК 5** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- **спеціальні (фахові, предметні)**:
 - СК 1** Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
 - СК 4.** Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними та соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики.
 - СК 10** Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.
 - СК 13** Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.
 - СК 15** Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунізацію, включаючи її популяризацію.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей НРК

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання ЗН1 Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	Уміння/навички Ум1 Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв’язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання Ум2 Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних Ум3 Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	Комунікація К1 Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання К2 Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	Відповідальність та автономія АВ1 Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін АВ2 Покращення результатів власної діяльності і роботи інших АВ3 Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК2	ЗН1	УМ1 УМ2	К1	АВ2
ЗК4	ЗН1	УМ1	К1 К2	АВ1 АВ2
ЗК5	ЗН1		К2	АВ
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	ЗН1	УМ1	К1 К2	АВ1, АВ2, АВ3
СК4	ЗН1	УМ1 УМ2	К2	АВ1, АВ2
СК10	ЗН1	УМ1	К1 К2	АВ2
СК13	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ1, АВ3
СК15	ЗН1	УМ1 УМ2 УМ3	К1	АВ1, АВ3

Результати навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

7.ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Основи екології та профілактичної медицини» відводиться 90 годин з кредити ЄКТС.

8.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Семінар. заняття	Практ. заняття	Самостій на робота
1. Вступне заняття. Роль медичної сестри в збереженні та зміцненні здоров'я людини. Методи гігієнічних досліджень.	5	-	2	-	3
2. Визначення та гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень лікарняних закладів.	6	-	-	2	4
3. Визначення та гігієнічна оцінка вентиляції приміщень лікарняних закладів.	5	-	2	-	3
4. Гігієнічна оцінка природного освітлення приміщень лікарняних закладів.	7	2	-	2	3
5. Гігієнічна оцінка штучного освітлення приміщень лікарняних закладів.	5	-	2	-	3
6. Гігієнічні вимоги до якості питної води.	9	1	-	2	6
7. Методи покращання якості питної води.	6	1	2	-	3
8. Принципи раціонального харчування.	6	1	-	2	3

9. Харчові отруєння та їх профілактика.	7	1	2	-	4
10. Ситуаційний та генеральний план лікарняної ділянки. Особливості планування спеціалізованих відділень лікарень.	7	2	-	2	3
11. Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією фізичних факторів.	5	1	2	-	2
12. Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією хімічних факторів.	7	1	-	2	4
13. Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією біологічних факторів.	6	-	2	-	4
14. Зміст роботи медичної сестри у дитячих дошкільних установах та школах. Фізичний розвиток дітей та підлітків і методи його оцінки.	7	2	-	2	3
15. Диференційований залік.	2	-	-	2	-
Усього годин	90	12	14	16	48

9. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Предмет, зміст і задачі загальної гігієни та екології. Гігієнічна характеристика довкілля. Гігієна атмосферного повітря. Гігієнічне значення сонячної радіації.	2
2.	Вода та здоров'я. Гігієнічні вимоги до якості води. Методи покращання якості питної води.	2
3.	Наукові основи раціонального та збалансованого харчування. Профілактика харчових отруєнь.	2
4.	Гігієна лікувально-профілактичних закладів.	2
5.	Гігієна дітей та підлітків. Вплив умов виховання та навчання на здоров'я і фізичний розвиток дітей.	2
6.	Гігієна праці. Гігієнічна характеристика фізичних, хімічних та біологічних факторів виробничого середовища.	2
Усього годин		12

10. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Вступне заняття. Роль медичної сестри в збереженні та зміцненні здоров'я людини. Методи гігієнічних досліджень.	2
2.	Визначення та гігієнічна оцінка вентиляції приміщень лікарняних закладів.	2
3.	Гігієнічна оцінка штучного освітлення приміщень лікарняних закладів.	2
4.	Методи покращання якості питної води.	2
5.	Харчові отруєння та їх профілактика.	2
6.	Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією фізичних факторів.	2
7.	Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією біологічних факторів.	2
Усього годин		14

11. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Визначення та гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень лікарняних закладів.	2
2.	Гігієнічна оцінка природного освітлення приміщень лікарняних закладів.	2
3.	Гігієнічні вимоги до якості питної води.	2
4.	Принципи раціонального харчування.	2
5.	Ситуаційний та генеральний план лікарняної ділянки. Особливості планування спеціалізованих відділень лікарень.	2
6.	Зміст роботи медичної сестри у дитячих дошкільних установах та школах. Фізичний розвиток дітей та підлітків і методи його оцінки.	2
7.	Загальні принципи профілактики професійної патології, зумовленої дією хімічних факторів.	2
8.	ПМК.	2

12. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема
1.	Особиста гігієна як галузь гігієнічної науки, її зміст та значення для збереження та зміцнення здоров'я.
2.	Навколишнє середовище і здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань.
3.	Грунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених місць.
4.	Природна радіоактивність та її гігієнічне значення. Гігієнічні та екологічні аспекти наслідків аварії на ЧАЕС.
5.	Електричний стан атмосфери (іонізація повітря, електричне та геомагнітне поле Землі), його гігієнічне значення.
6.	Урбанізація як соціально-гігієнічна проблема. Основні гігієнічні принципи планування та забудови населених пунктів.
7.	Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Гігієнічні аспекти умов праці медсестер спеціалізованих відділень.
8.	Здоровий спосіб життя. Особиста гігієна

13. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Написання рефератів

14. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Гігієна як наука: мета, завдання, взаємозв'язок з іншими медичними дисциплінами та екологією.
2. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні, її структура і завдання.
3. Коротка характеристика історії розвитку гігієни. Видатні українські вчені-гігієністи та їх роль в становленні вітчизняної гігієнічної науки та санітарної служби.
4. Роль медичної сестри у збереженні та зміцненні здоров'я людини. Закони та постанови України, направлені на охорону здоров'я населення та підвищення його добробуту.
5. Основні принципи гігієнічного нормування факторів навколишнього середовища.
6. Фізичні основи сонячного випромінювання, його спектральний склад. Біологічна дія інфрачервоних, видимих та ультрафіолетових променів.
7. Терморегуляція організму, її фізіологічні механізми (телопродукція, тепловіддача). Шляхи тепловіддачі (випромінювання, проведення, випаровування), їх характеристика.
8. Поняття про мікроклімат і фактори, що його формують. Види мікроклімату.
9. Гігієнічна оцінка температурно-вологісного режиму приміщень.
10. Гігієнічна оцінка напряму і швидкості руху повітря.
11. Гігієнічна оцінка комплексного впливу мікроклімату на теплообмін людини.
12. Хімічний склад атмосферного повітря та його гігієнічне значення.
13. Електричний стан атмосфери (іонізація повітря, електричне та геомагнітне поле Землі), його гігієнічне значення.
14. Природна радіоактивність та її гігієнічне значення. Гігієнічні та екологічні аспекти наслідків аварії на ЧАЕС.
15. Характеристика повітряного середовища населених приміщень. Санітарне значення діоксиду вуглецю.
16. Вентиляція приміщень: гігієнічне значення, види, показники, що її характеризують.
17. Гігієнічне значення та вимоги до природного освітлення приміщень.
18. Гігієнічні вимоги до штучного освітлення приміщень (достатність, рівномірність, спектральний склад, комбінованість, яскравість).
19. Погода і клімат, їх гігієнічне значення.
20. Гігієнічні аспекти акліматизації людини до незвичних клімато-географічних умов.
21. Роль медичної сестри у профілактиці геліометеотропних реакцій.
22. Фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та токсикологічне значення води.
23. Класифікація джерел водопостачання, порівняльна гігієнічна характеристика якості води в них.
24. Гігієнічні вимоги до якості питної води при централізованому водопостачанні.
25. Захворювання, пов'язані з вживанням води з певним хімічним складом (карієс, флюороз, водно-нітратна метгемоглобінемія).
26. Гігієнічні вимоги до обладнання джерел місцевого водопостачання (колодязь).

27. Методи очистки та знезаражування води, їх класифікація та характеристика.
28. Ґрунт як фактор навколишнього середовища, його гігієнічне та епідеміологічне значення.
29. Біогеохімічні ендемії та їх профілактика.
30. Гігієнічна оцінка ґрунту.
31. Урбанізація як соціально-гігієнічна проблема.
32. Основні гігієнічні принципи планування та забудови населених пунктів.
33. Поняття про раціональне харчування та умови, що його забезпечують.
34. Фізіологічні норми харчування та їх наукове обґрунтування для різних професійних та статеві-вікових груп населення.
35. Гігієнічне значення хліба, борошна та інших зернопродуктів у харчуванні різних груп населення.
36. Фізіолого-гігієнічна роль вуглеводів.
37. Санітарна експертиза хліба.
38. Гігієнічне значення м'яса, риби і м'ясопродуктів у харчуванні різних груп населення.
39. Фізіолого-гігієнічна роль білків.
40. Санітарна експертиза м'яса.
41. Гігієнічне значення молока і молочних продуктів у харчуванні різних груп населення.
42. Фізіолого-гігієнічна роль жирів. Кулінарні жири.
43. Санітарна експертиза молока.
44. Овочі та фрукти як джерела вітамінів та мінеральних речовин.
45. Захворювання, пов'язані з недостатнім та надлишковим харчуванням, їх профілактика.
46. Вітаміни, їх роль у харчуванні. Гіпо- та авітамінози, їх прояви, профілактика.
47. Фізіолого-гігієнічне значення макро- та мікроелементів у харчуванні людини.
48. Харчові отруєння: визначення, класифікація.
49. Харчові отруєння бактеріальної природи: класифікація, прояви, профілактика.
50. Харчові отруєння небактеріальної природи: класифікація, прояви, профілактика.
51. Значення харчових ланцюжків у передачі токсичних речовин через різні об'єкти зовнішнього середовища в організм людини.
52. Гігієнічні вимоги до розміщення, планування, обладнання і організації роботи харчоблоків лікарень.
53. Медичний контроль за здоров'ям персоналу харчоблоків, медична документація.
54. Гігієнічні основи організації лікувального харчування. Загальна характеристика основних лікувальних столів.
55. Класи професійних шкідливих факторів, класифікація професійних захворювань.
56. Гігієнічна характеристика фізичних факторів виробничого середовища (шум, вібрація), профілактика їх негативного впливу на організм працюючих.
57. Гігієнічна характеристика хімічних факторів виробничого середовища. Методика розслідування та профілактика професійних отруєнь.
58. Виробничий пил, його характеристика, класифікація та профілактика пневмоконіозів.
59. Гігієнічна характеристика біологічних факторів виробничого середовища, профілактика їх негативного впливу.
60. Гігієна лікарень як наука, її основні завдання.
61. Системи лікарняного будівництва, їх характеристика.
62. Гігієнічні вимоги до розташування лікарняної ділянки в населеному пункті (ситуаційний план).
63. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування та режиму роботи терапевтичного та спеціалізованих відділень лікарень (поліклінічного, хірургічного, інфекційного, акушерського, гінекологічного, дитячого, анестезіології і реанімації).
64. Гігієнічні аспекти умов праці медичних сестер спеціалізованих відділень. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій.
65. Гігієнічна оцінка протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів у лікувальних закладах.
66. Фізичний розвиток дітей як один із показників здоров'я, методи його вивчення та оцінки.
67. Сучасні тенденції фізичного розвитку дітей та підлітків. Поняття про акселерацію, децелерацію, ретардацію.
68. Гігієнічна оцінка режиму дня та розкладу уроків для школярів різних вікових груп.
69. Гігієнічні вимоги до умов навчання в школі (мікроклімат, освітлення, опалення, вентиляція).
70. Гігієнічні вимоги до шкільних меблів та навчальних посібників.
71. Поняття «здоров'я» та фактори, що впливають на його формування у дитячому віці. Групи дітей за станом здоров'я та фізичного виховання.
72. Роль медичних працівників в профілактиці «шкільних» хвороб серед учнів загальноосвітніх шкіл.
73. Особиста гігієна та її значення в житті людини.

15. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- Оцінювати якість води і придатність її для питного споживання за результатами аналізу та санітарного обстеження джерел.
- Оцінювати і забезпечувати дотримання гігієнічних вимог до організації, якості лікувального харчування.
- Розраховувати потреби організму в харчових речовинах залежно від величини добових енерговитрат.
- Визначити (за допомогою ВШВ) і оцінювати рівень шуму, вібрації в приміщеннях.
- Розслідувати випадки профотруєнь (профзахворювань).
- Обґрунтовувати рекомендації щодо поліпшення санітарних умов праці.
- Організовувати та приймати участь у проведенні попередніх та періодичних медичних оглядів робітників різних галузей виробництва (з урахуванням конкретних умов праці).
- Проводити санітарне обстеження лікувально-профілактичних закладів та складати його санітарний опис.
- Оцінювати санітарний режим в палаті, відділенні, лікувально-профілактичному закладі в цілому і давати рекомендації щодо його поліпшення.
- Проводити дезінфекцію в лікувально-профілактичному закладі.
- Визначити і оцінювати антропометричні показники фізичного розвитку дітей і підлітків.
- Проводити медичну професійну консультацію (орієнтацію) дітей та підлітків.
- Давати гігієнічні рекомендації щодо режиму навчання та відпочинку школярів, їх оздоровлення упродовж року.
- Давати гігієнічну оцінку дитячих меблів.
- Здійснювати контроль за гігієнічними умовами перебування дітей та підлітків в таборах літнього відпочинку.

16. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Початковий контроль здійснюється на першому практичному занятті шляхом усної співбесіди для вивчення базової підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, на яких проводиться оцінка знань теоретичного матеріалу у формі:

- індивідуального усного опитування за теоретичними питаннями, які включені до методичних розробок з відповідних тем;
- тестових завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- оформлення протоколів практичних занять.

Підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється після його завершення шляхом:

- вирішення тестових завдань;
- розв'язання ситуаційних задач;
- індивідуального усного опитування студентів за теоретичними питаннями.

17. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання навчальної діяльності студентів розроблені з урахуванням чинної нормативної бази зокрема: закону України «Про фахову передвищу освіту», закону України «Про освіту», наказів МОН України від 16.10.2009 № 943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи» та «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитної – трансферної системи організації навчального процесу» (лист МОЗ України від 15.04.2014 №08.01-47/10395).

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	1	14	8	6,5	5	-	«5» - 8	70

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі ($5 \cdot 14 = 70$).

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні модуля вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у змістовому модулі з додаванням балів за індивідуальну СРС ($8 \cdot 14 + 8 = 120$).

При засвоєнні кожної теми змістового модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за традиційною 4-ох бальною шкалою, які потім конвертуються у бали залежно від кількості тем у змістовому модулі таким чином:

Оцінка **“відмінно”** виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, з виснажливою повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на всі теоретичні питання, розв’язав ситуаційні задачі.

Оцінка **“добре”** виставляється, коли студент зріло орієнтується в матеріалі, але при відповіді допустив дві-три не принципово важливі помилки.

Оцінка **“задовільно”** виставляється студенту, коли він знає теоретичний матеріал у повному об’ємі програми курсу, проте відчуває певні труднощі при необхідності самостійно і систематично викладати відповіді, примушуючи викладача пропонувати йому навідні запитання; допускає помилки при розв’язанні ситуаційних задач.

Оцінка **“незадовільно”** виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне незнання запитань і погано орієнтується в основному матеріалі курсу охорони праці в галузі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.

Оцінювання індивідуальних завдань студентів

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студенту лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об’єму та значимості, але не більше 12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому модульному контролі.

ОЦІНКА ЗА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗАСВОЄННЯ МОДУЛЯ

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю (теоретична і практична підготовка) складає 80. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

ОЦІНКА З ДИСЦИПЛІНИ виставляється лише студентам, яким зараховані всі модулі. Оцінка визначається як середня арифметична з балів за чотири модулі, що складаються студентами упродовж навчального року. Отримані бали конвертуються у 4-и бальну шкалу наступним чином:

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються **кафедрою** у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижче наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «E» проводиться деканатами для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

18.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (2019 р.).
2. Закон України «Про освіту» (2017 р.).
3. Стандарт фахової передвищої освіти України зі спеціальності «223 Медсестринство» (наказ МОН України від 08.11.2021 р. № 1202).
4. Методичні вказівки студентам до практичних занять.
5. Методичні вказівки студентам для самостійної (позааудиторної) роботи.
6. Власик Л.І., Масікевич Ю.Г., Жуковський О.М., Кметь Т.І., Грачова Т.І., Кушнір О.В., Фундюк Н.М., Кметь О.Г., Іфтода О.М. Основи екології та профілактичної медицини. Навчально-методичні матеріали до практичних занять. Чернівці, 2016. 100 с.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Гігієна та екологія: підручник/За редакцією В.Г. Бардова. - Вінниця:Нова Книга, 2006. – 720с.
2. Гігієна харчування з основами нутриціології: підручник; у 2 кн. – Кн.1/ Т.І.Аністратенко, Т.М.Білко, О.В.Благодарова та ін.;За ред..проф. В.І.Ципріяна. – К.:Медицина, 2007. – 528с.
3. Гігієна харчування з основами нутриціології: підручник; у 2 кн. – Кн.2/ В.І.Ципріяна, І.Т.Матасар, В.І.Слободкін та ін.;За ред..проф. В.І.Ципріяна. – К.:Медицина, 2007. – 544с.
4. Гігієна праці: Підручник /Ю.І.Кундієв, О.П.Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл-кор. НАМН України проф. О.П.Яворовського. - К.: ВСВ “Медицина”, 2011. - 904с.

Допоміжна:

1. Загальна гігієна: Посібник для практичних занять / За загальною ред. Даценко І.І. – Львів: 2001. – 472 с.: іл..
2. Загальна гігієна. Словник-довідник. (І.І.Даценко, В.Г.Бардов, Г.П.Степаненко) Львів, 2001 р. – 244 с.
3. Комунальна гігієна /Є.Г. Гончарук, В.Г. Бардов, С.І. Гаркавий, О.П.Яворський та ін.; за ред. Є.Г. Гончарука. – к.: Здоров'я , 2003. – 728 с.
4. Гігієна праці (під ред. А.М. Шевченка, О.П.Яворовського). – Вінниця: Нова Книга, 2005 – 520 с.

Інформаційні ресурси:

- Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
- Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
- Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
- Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
- Міністерства охорони здоров'я <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
- Сервер дистанційного навчання БДМУ <http://moodle.bsmu.edu.ua>.